

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o udávaní spotreby energie a iných zdrojov domácimi spotrebičmi na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch“ (prepracované znenie)

KOM(2008) 778 v konečnom znení/2 – 2008/0222 (COD)

(2009/C 228/17)

Rada sa 30. januára 2009 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o udávaní spotreby energie a iných zdrojov domácimi spotrebičmi na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch“ (prepracované znenie)

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci, prijala svoje stanovisko 12. marca 2009. Spravodajcom bol pán PEZZINI.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 452. plenárnom zasadnutí 24. a 25. marca 2009 (schôdza z 24. marca 2009) prijal 180 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Výbor víta iniciatívu Komisie aktualizovať smernicu 92/75/EHS o povinnom označovaní domácich spotrebičov, ktorú už dobre poznajú nielen milióny spotrebiteľov, ale aj priemysel a distribúcia.

1.2 Podľa výboru táto smernica umožnila:

- výrobcom lepšie umiestňovať vlastné výrobky na trhu (vo vyššej kategórii kvality a účinnosti),
- spotrebiteľom rozhodovať sa na základe informácií, zmeniť svoje návyky a porovnávať konkurenčné výrobky,
- spoločnosti zlepšiť životné prostredie, udržateľne využívať zdroje a zabezpečiť dohľad nad vnútorným trhom.

1.3 Výbor pokladá za dôležité zdôrazniť prvky, ktoré sú pre úspešnú politiku rozhodujúce:

- jednoduché, jasné a zrozumiteľné kritéria,
- presné, relevantné a porovnateľné informácie o mernej spotrebe energie,
- analýza pomeru nákladov a úžitku pre všetkých zúčastnených,
- vedecky preukázané výsledky,

— zminimalizovanie administratívneho zaťaženia a prevádzkových nákladov,

— kompatibilita a súlad medzi záväznými predpismi a dobrovoľnými nástrojmi,

— dynamické, flexibilné systémy s priestorom na inováciu a technologický pokrok,

— jednoduché a pre všetkých ľahko zrozumiteľné informácie,

— podpora trvalej udržateľnosti na svetovom trhu bez vytvárania skrytých prekážok medzinárodného obchodu.

1.4 Podľa výboru sa pri prepracúvaní systému označovania musia zachovať pozitívne aspekty: jednoduchosť, transparentnosť, dôveryhodnosť a porovnateľnosť. Musí sa zaručiť jeho aktualizácia pomocou pružných a dynamických nástrojov na klasifikáciu vlastností výrobku a spotrebiteľ musí mať možnosť rozhodnúť sa na základe informácií o najúčinnejších a najudržateľnejších výrobkoch a presných normách.

1.5 Výbor odporúča, aby sa pred rozšírením smernice o nové skupiny „energeticky relevantných“ výrobkov vypracovalo hodnotenie dosahu a analýza nákladov a úžitku podľa jednotlivých sektorov, ktorá by bola jasná, transparentná, vedecky podložená a s ktorou by sa stotožnili všetky zúčastnené strany.

1.6 Podľa výboru by bolo okrem toho vhodné zachovať dobré uplatňovanie smernice 92/75/EHS⁽¹⁾ posilnením a zdokonalením dynamických mechanizmov reklasifikácie⁽²⁾.

1.7 Výbor súhlasí s rozšírením systému štítkov s údajom o spotrebe energie aj na iné spotrebiče, pretože jasná a transparentná informácia sa dá na trhu ľahko porovnať a môže sa stať úspešným marketingovým nástrojom.

1.8 EHSV sa domnieva, že pre iné výrobky alebo služby, ktoré síce nespotrebovávajú energiu, ale sú energeticky relevantné, môžu byť vhodné iné informačné a environmentálne nástroje.

1.9 Podľa výboru sa treba vyhnúť akémukoľvek prekrytiu často si konkurujúcich alebo protichodných nariadení, ktoré znamenajú zvýšené náklady a viacej byrokracie. Pre každý sektor treba dodržiavať integrovaný prístup, ktorý by zohľadňoval tri piliere trvalej udržateľnosti

1.10 Výbor súhlasí s tým, že je dôležité zaručiť možnosť udeľovania stimulov bez toho, aby dochádzalo k porušeniu predpisov Spoločenstva o štátnej pomoci.

1.11 Pokiaľ ide o navrhované ustanovenia o verejnom obstarávaní, výbor odporúča opatrnosť pri zavádzaní povinných opatrení a pokladá za dôležité zabezpečiť flexibilitu opatrení členských štátov a ich správnu kombináciu s dobrovoľnými opatreniami ekologického verejného obstarávania.

2. Úvod

2.1 Smernica Rady 92/75/EHS z 22. septembra 1992 o udávaní spotreby energie a iných zdrojov domácimi spotrebičmi na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch je rámcová smernica, ktorej účelom je orientovať trh s domácimi spotrebičmi na energeticky účinnejšie výrobky prostredníctvom užitočných a porovnateľných informácií pre spotrebiteľa a trh.

2.2 Hlavné pozitívne aspekty energetických štítkov (ENERGY LABEL) sú:

- ich záväzný charakter,
- ich viditeľnosť,
- jednoduchosť informácie, ktorú prinášajú,
- možnosť okamžitého porovnania výrobkov rovnakého druhu.

2.3 Aj keď je tento systém limitovaný na niektoré sektory a je predmetom dôkladných sektorových analýz a štúdií, podľa názoru výboru umožnil:

- výrobcom lepšie umiestniť vlastné výrobky na trhu (vo vyššej kategórii kvality a účinnosti) a tým návratnosť investícií, ktoré smerovali do lepších a inovatívnejších domácich spotrebičov,

- spotrebiteľom rozhodovať sa na základe informácií a zmeniť svoje návyky ohľadom spotreby,

- spoločnosti zlepšiť životné prostredie, udržateľne využívať zdroje a znížiť ich spotrebu.

2.4 Výbor považuje za potrebné zdôrazniť, že súčasná smernica o označovaní výrobkov štítkami s informáciami o energetickej spotrebe je jedným z najúspešnejších nástrojov Spoločenstva, pretože jeho základom sú:

- jednoduché, jasné a zrozumiteľné kritéria,

- presné, relevantné a porovnateľné informácie o mernej spotrebe energie,

- analýza pomeru nákladov a úžitku pre všetkých zúčastnených,

- vedecky preukázané výsledky,

- zminimalizovanie administratívneho zaťaženia a prevádzkových nákladov,

- kompatibilita, súlad a neprekrytie medzi záväznými predpismi Spoločenstva a konkurujúcimi dobrovoľnými nástrojmi,

- dynamický charakter predpisov, flexibilita a priestor na inováciu a technologický pokrok,

- jednoduché, ľahko vnímateľné a zrozumiteľné informácie pre všetkých, hlavne pre spotrebiteľa,

- propagácia princípov trvalej udržateľnosti na svetovom trhu.

2.5 Výrobky zainteresovaných sektorov, ktoré majú výrazný dosah na životné prostredie, sú tieto: chladničky, mrazničky a ich kombinácie práčky, sušičky ich kombinácie, umývačky riadu, sporáky a rúry, ohrievače a zásobníky teplej vody, osvetľovacie telesá a klimatizačné zariadenia. Pre tieto sektory je naplánovaná aktualizácia štítkov s údajmi o energetickej spotrebe v priebehu rokov 2009 a 2010.

⁽¹⁾ Predmet tohto prepracovania.

⁽²⁾ Pozri: Akčný plán pre energetickú účinnosť, KOM(2006) 545.

2.6 Predbežné štúdie o výrobkoch využívajúcich energiu, ktoré iniciovala Komisia, ukázali, že fáza užívania týchto výrobkov predstavuje vyše 80 % vplyvu na životné prostredie.

2.7 Rozšírenie platnosti smernice 92/75/EHS na ďalšie domáce spotrebiče a všetky „energeticky relevantné výrobky“ s výnimkou dopravy, pre ktorú existujú samostatné predpisy, predstavuje významnú zmenu vyžadujúcu si veľké úsilie. Obdobné úsilie sa vyvíja v súčasnosti pri revízií smernice o ekodizajne (2005/32/ES).

2.8 Uplatniť úsporu energie na akýkoľvek tovar, ktorý má vplyv na spotrebu energie počas používania a ktorý sa uvádza na trh a/alebo do prevádzky v Spoločenstve, vrátane súčiastok určených pre energeticky významné výrobky znamená neobmedziť sa v smernici len na výrobky, ktoré priamo spotrebúvajú energiu, ale zahrnúť do nej aj tie, ktoré počas používania priamo alebo nepriamo ovplyvňujú spotrebu energie ako napríklad okná, stavebný a obkladový materiál.

2.9 Zaradenie týchto nových výrobkov a odvetví do rozsahu pôsobnosti zmenenej a doplnenej smernice by mohlo priniesť zmenu parametrov, ktoré by bolo potrebné zohľadniť pri označovaní energetickej účinnosti, vrátane zmeny samotného štítku, kde by sa doplnili rôzne parametre podľa konkrétneho sektora a výrobku.

2.10 Prepracovanie smernice o označovaní energetickej účinnosti patrí medzi priority akčného plánu pre energetickú účinnosť⁽¹⁾ a akčného plánu pre trvalo udržateľnú spotrebu a výrobu a trvalo udržateľnú priemyselnú politiku⁽²⁾, ku ktorým sa výbor už vyjadril⁽³⁾. Do tohto rámca spadajú nielen energetické štítky, ale aj environmentálna značka Spoločenstva, značka Energy Star, technické špecifikácie ekodizajnu, normy energetickej účinnosti budov, označenie EMAS a iné environmentálne informácie, napríklad vyhlásenie o environmentálnom výrobku (EDP) a mnohé sektorové označenia, najmä v potravinárstve⁽⁴⁾.

2.11 Rovnako aj výbor odporučil v oblasti ekologického verejného obstarávania zostaviť zoznam technických špecifikácií

ekologických výrobkov (počínajúc výrobkami s najväčším dosahom na životné prostredie) a odporučil:

- do špecifikácií zahrnúť náklady životného cyklu alebo servisu,
- poskytnúť príslušnú databázu na internete,
- zmeniť alebo doplniť smernice ES o verejnom obstarávaní zaradením odkazu na spoločné normy,
- rozšíriť certifikáciu EMAS,
- používať environmentálnu značku Spoločenstva,
- uplatňovať ekodizajn⁽⁵⁾.

3. Zhrnutie návrhu Komisie

3.1 Účelom návrhu je rozšíriť rozsah pôsobnosti platného právneho predpisu Spoločenstva⁽⁶⁾, ktorý je v aktuálnej podobe obmedzený na domáce spotrebiče, aby bolo možné označovať štítkami s údajmi o spotrebe energie všetky energeticky relevantné výrobky pre domácnosť, obchod a priemysel a niektoré výrobky, ktoré energiu nespotrebovávajú, ako okná, ale majú veľký potenciál úspory energie, ak sa používajú alebo sú zabudované.

3.2 Všeobecným cieľom návrhu je zaručiť voľný pohyb výrobkov a zvýšiť ich energetickú účinnosť.

3.3 Návrh rámcovej smernice o označovaní energetickej účinnosti, ktorý je výsledkom prepracovania smernice Rady 92/75/EHS a zahŕňa aj ustanovenia o verejnom obstarávaní a stimuloch, je podľa Komisie základom integrovanej a udržateľnej environmentálnej politiky výrobkov, ktorá podnieti a bude stimulovať dopyt po lepších výrobkoch a spotrebiteľom pomôže lepšie sa rozhodnúť.

⁽¹⁾ KOM(2006) 545 v konečnom znení.

⁽²⁾ KOM(2008) 397 v konečnom znení.

⁽³⁾ Stanovisko CESE 337/2009, 25. februára 2009 na tému *Trvalo udržateľná spotreba a výroba*, spravodajca Espuny Moyano.

⁽⁴⁾ Pozri: výskum Národnej rady spotrebiteľov (National Consumer Council), Spojené kráľovstvo, 2003: *Green Choice: What Choice?*, ktorý ukázal, že spotrebiteľ môže súčasný systém environmentálnych informácií zmiast.

⁽⁵⁾ Pozri: stanovisko CESE na tému *Ekologické spôsoby výroby*, spravodajkyňa pani DARMANIN, Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 1.

⁽⁶⁾ Smernica Rady 92/75/EHS z 22. septembra 1992 o udávaní spotreby energie a iných zdrojov domácimi spotrebičmi na štítkoch a štandardných informáciách o výrobkoch Ú. v. ES L 297, 13.10.1992, s. 16.

3.4 Komisia sa domnieva, že návrh tejto rámcovej smernice dopĺňa iné platné nástroje Spoločenstva: smernicu o ekodizajne výrobkov ⁽¹⁾, nariadenie *Energy Star* ⁽²⁾ a nariadenie o udeľovaní environmentálnej značky ⁽³⁾.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 Výbor víta iniciatívu Komisie aktualizovať smernicu č.92/75/EHS o povinnom označovaní domácich spotrebičov, ktorú už dobre poznajú spotrebiteľia, priemysel a distribúcia.

4.2 Iniciatíva zameraná na systém označovania musí podľa názoru výboru zachovať jeho základné charakteristiky, ktorým vďačí za úspech: jednoduchosť, transparentnosť, dôveryhodnosť a porovnateľnosť. Zároveň však musí zaručiť možnosť aktualizácie pružnými a dynamickými mechanizmami, ktoré by behom času výrobky nanovo zatriedili, aby sa priemysel mohol prispôbiť vedecko-technickému pokroku a spotrebiteľ si mohol na základe stále presnejších noriem vybrať efektívnejšie a trvanlivejšie výrobky z hľadiska spotreby energie a výkonu.

4.3 Výbor odporúča, aby sa pred rozšírením smernice o nové skupiny „energeticky relevantných“ výrobkov vypracovalo hodnotenie dosahu a analýza nákladov a úžitku podľa jednotlivých sektorov, ktorá by bola jasná, transparentná, vedecky podložená a s ktorou by sa stotožnili všetky zúčastnené strany.

4.4 Asi by bolo vhodné vyhnúť sa prekrytiu často si konkurujúcich alebo protichodných nariadení, ktoré znamenajú zvýšené náklady a viacej byrokracie, a plne zohľadniť integrovaný odvetvový prístup s ohľadom na tri piliere trvalej udržateľnosti: environmentálny, hospodársky a sociálny. Environmentálne požiadavky by mali byť zohľadnené už vo vývojovej fáze výrobku a malo by sa na ne prihliadať počas celého jeho životného cyklu, pričom nároky z hľadiska kvality, inovácie a spokojnosti spotrebiteľa by sa mali neustále zvyšovať ⁽⁴⁾.

4.5 Tieto úvahy o pomere nákladov a úžitku a o analýzach dosahu by mali podľa názoru výboru sprevádzať analýzy schopnosti európskeho hospodárstva a podnikov znášať ďalšie náklady bez redukovania výrobných jednotiek a znižovania úrovne zamestnanosti alebo presúvania výroby mimo Európu.

⁽¹⁾ Smernica 2005/32/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 6. júla 2005 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn výrobkov využívajúcich energiu, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 92/42/EHS Rady ako aj smernice 96/57/ES a 2000/55/ES Európskeho parlamentu a Rady. Ú. v. ES L 191, 22.7.2005, s. 29.

⁽²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 106/2008 z 15. januára 2008 o programe Spoločenstva na označovanie energetickej účinnosti kancelárskych zariadení (prepracované znenie). Ú. v. ES L 39, 13.2.2008, s. 1.

⁽³⁾ Nariadenie (ES) č. 1980/2000 Európskeho parlamentu a Rady zo 17. júla 2000 o revidovanej metóde spoločenstva pri udeľovaní environmentálnej značky. Ú. v. ES L 237, 21.9.2000, s. 1.

⁽⁴⁾ Pozri: bod 1.3 stanoviska CESE na tému *Ekologické spôsoby výroby*, spravodajkyňa pani DARMANIN, Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 1.

Výbor už niekoľko krát zdôraznil nutnosť zabezpečenia plnej sektorálnej udržateľnosti priemyselných zmien.

4.6 Výbor ďalej zdôrazňuje nutnosť jasnosti a transparentnosti údajov uvádzaných na energetických štítkoch:

— na štítku je jasne a jednoducho uvedená spotreba energie pri používaní výrobku na základe jednotných parametrov, čím je možné výrobky plne porovnávať na základe aktualizovaných štítkov a dynamicky ich reklasifikovať (pružné normy/otvorený rozsah označovania a postupné vyraďovanie výrobkov s horšími vlastnosťami),

— okrem údajov o spotrebe energie prináša štítok aj informácie o energetickej účinnosti, spotrebe vody, hlučnosti, zhode atď., čo len ťažko umožňuje objektívne porovnanie pri rozhodovaní medzi dvoma ošútkovanými výrobkami alebo dynamickú reklasifikáciu. Údaje z takéhoto štítku by skôr mali byť zahrnuté do štítku ekodizajnu výrobkov v rámci revízie smernice 2005/32/ES,

— alebo by sa mala vydať sektorová smernica ad hoc, ako to urobila Komisia, keď predložila návrh smernice o označovaní pneumatík vzhľadom na palivovú úspornosť ⁽⁵⁾.

4.7 Podľa výboru by bolo účelnejšie zachovať dobré fungovanie smernice 92/75/EHS vylepšením a zdokonalením dynamických mechanizmov reklasifikácie aj z hľadiska presnejších testovacích noriem, ale pri zachovaní základných charakteristík.

4.8 Výbor súhlasí s rozšírením systému štítkov s údajom o spotrebe energie aj na iné spotrebiče, kde jasná a transparentná informácia sa dá na trhu ľahko porovnať a môže sa stať úspešným marketingovým nástrojom. Pre iné výrobky alebo služby, ktoré nespotrebovávajú energiu, ale sú energeticky relevantné, sa javia ako vhodné iné informačné nástroje, napr. dobrovoľné systémy, ktoré sa už na úrovni Spoločenstva pre takéto produkty uplatňujú.

4.9 O možnostiach poskytovania stimulov bez toho, aby dochádzalo k porušovaniu systému štátnej pomoci, sa už výbor vyjadril kladne ⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Pozri: KOM(2008) 779 v konečnom znení a stanovisko EHSV 620/2009, 25. marca 2009 na tému *Označovanie pneumatík vzhľadom na palivovú úspornosť*, spravodajca Ranocchiaro.

⁽⁶⁾ Pozri: stanovisko EHSV 337/2009 na tému *Trvalo udržateľná spotreba a výroba*, spravodajca Aspurny Moyano, – bod 3.5 „EHSV víta návrh Komisie ...“.

4.10 Pokiaľ ide o ustanovenia navrhované pre oblasť verejného obstarávania, podľa výboru by mali byť navrhované záväzné normy pozornejšie preskúvané, aby sa zabránilo vzniku príliš vysokých prevádzkových nákladov.

4.10.1 Výbor sa nazdáva, že v tejto súvislosti by bolo vhodné členským štátom zabezpečiť primeraný priestor pre flexibilitu zavedením indikatívnych medzných hodnôt výkonnosti výrobkov ako aj nastolením správnej rovnováhy medzi dobrovoľnými opatreniami v súlade s odporúčaniami ekologického verejného obstarávania a záväznými nariadeniami pri plnom využití možností, ktoré poskytuje smernica 2004/18/ES, pokiaľ ide o zaradenie environmentálnych hľadísk do verejného obstarávania.

V Bruseli 24. marca 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI
